

אוצר החכמה

אוצר החכמה

עיר-צדך

אוצר החכמה 1234567

תולדות רבני עיר קראקה וראשי ישיבותה משנת ה"א ר'ס עד שנת ה"א תרט"ז, תולדות חייהם וקורות ספריהם, גם מעט מקורות עדת ישראל אשר בתוכה על פי סופרים וספרים כתבי יד ונודפסים, ציונים לנפשות נאותה ונדייביה.

מאת

אוצר החכמה

יזיאל מתהייז צונץ.

LEMBERG

1874.

Verlag des Verfassers
in Commission bei A. Faust Buchhandlung
in Krakau.

ס'ק ל'ז, אותן מס' ס'ק כ'ב, שתוכה נשים אותן טיח ס'ק'ג, אותן י'ז
ס'ק'ב וס'ק'ג וס'ק'י, אותן נ'ן ס'ק'ה, אותן ס'ק'ג ס'ק'ה, אותן ע'ן ס'ק'ב,
אות ר'יש ס'ק'ג, שמות עירוחאות א' ס'ק'ב)... ולא נודע לי אם נדפס
טעם או נשאר בכב'.

(ב) **שלשה תשובות מפוזרות** ; ה) **כשותה ביה החדשות**
(ס'י ל"ד) ג) שם ס'י פ"ו, ג) **כשותה תנאים בתראי** (ס'י מ"ד),
ואת בולנה כבר זכרתי לטעה".

(ג) **ספר SHOWIT-MADRAS MINAYIN** (האביר בפונן) נדפס
בהתדרותו ומתוך הב"י שהיה בירו, ועס"י הנחתו, בקראקה שנה
שנה טוביה (שע"ז), ובסוף הסדר נמצאה הסבאה מטענו, וכזה כתוב כל
הקורות את הכל אשר היה בידו, ותעם: **משלם המבינה סייבש בן לא"א**
ישראל שמואל זלה"ה.

י"א). מורה נתן נטע שפירא.

אחרי האסף הרוב האקובל מהו' טsha מרדכי מרנליות ז"ל אל עמי,
ישב תנאון טנו' נתן נטע שפירא על כסאו אחריו. אשר גם הוא כהוילך
לפניז, ועוד יותר ממנו, הרבה לננות אחורי טרי חכמתה הקבילה אשר ארבע
אותה בנטש ושיםليلות כימים לדגנות בה באוטרנטש. עד אשר העלהו
על נפי מרים הכבוד והיקר, וצינוף מהור שמה על ראשו. ומקצה גדרונו,
ונבpedo הרוב תמצא במעט השורות אשר נכתב דלאה, אשר במו חצבי
ציונים לתולדתו וקורות ימי חייו, אמן קורא יקר! אל תקווה למצווא
בתוכנה סיטורים מב hilים אשר ידם אוחזת בעקב אותן ומופתים השנורדים
בפי תאבי נפלאות, כי דמאנל על דבר אתה לא יסכן עליו. ואם יתנו
מופתים בשמים ובארץ, נפשו לא תישר ולא תמצא נחת במו, וזה כל אשר נתן
במדומים, בכל שאונם והמון לא יוכל להשביע נפשו דשוקה, כי לא
ת מלא אונו משטוע נפלאות כהנה וכגהה, ואם כל פלאי התבבל אקbez
ומצא לו? אם כן הדרבר למש אני עמל? נם אני מעדני לא חקמתי עצמי
בהלכתא למשחיא, לא זרשתי למתי השמע ברמזותיו קע הפלאות. ולא
חקרו אם ומתי גראנו נפלאות, כי אני פי מלך שטוד- אם על דברים כאלה
מוחשוב חורلت, ודק דברים גראים להשתמע לבוגנים ממען שאלת, קום
קראי אמר דמעטים כי אליך מנתי, אולי תמצא דברי תפוץ במו
בטעון וטעוני.

הנאות מדוֹן נתן נטע נולד לאביו הרב מהו שלטה בן הגאון מדוֹן
 נתן שסירה זיל, אשר שזו בקרבו, הatched כפָר מבוא השערים וסאר
 אמרי שפר, אשר דד בעיד הורדנה, בשנת שט"ה לאלא השלישי, כאשר
 טורי ארץ פולין הבלתי נורעה לנו, ולא ידע וראה את זקנו אביו,
 כי עוד שבע שנה לפני יציאתו לאאר עולם, והוא בשנת של"ח, שקעה
 שטש חיותו והלך לאור האור החיים (ראה שם דברי), ולכון בכל מקום
 שטוביר אותו בספריו יוסיף בהוכרתו תיבת ולה'ה ראה מגלה עמוקות פרשות
 קוזושים דף כ"א ע"א קירה נ"ד ע"ב בלק ע"ז ע"ב פנחים ע"ז ע"א). מהקוזושים
 אשר עברו עליו בימי נעוריו לא נודע לנו, רק שנתנו על ברכי התורה
 הכתובה והמסורה, וייש חיל בכל פנותיהם ונם בלעדן עוד שעדר ירות היה
 לו בחמת הגמר היא חכמת הקבלה, וידע כל ספרי הזוהר והתיקונים בע"ט
 גם כל ספרי האר"י, ולא ספרי המקובלים הקדמנים ואחתונים... כולם
 פתוחים היו לפניו, לא גרע ממן דבר; מתי למד את חכמת הקבלה נעלם
 מathan, כאשר לא נדע נם אשר מתרוי אשר מהם שאב רובי תודחו
 בתלמיד ופוסקים אשר נם ברם ידיו רב לו בטפלול וטברא כאחד הנזרלים
 אשר באrik. וינדל ויזה לנגן אדרות אשר בצלו חטו אהבי הסודות והבעלי
 הנעלמות בו התחלו, והוא יולדע הכל על פה, כאשר נם ספרי התוטקים
 הראשונים והאחרונים מלבד שני התלמידים, את הכל ידע על פה,
 כפי אשר כתוב עליו בנו בהקרטתו לספר מג"ע: נתן ה' לו לב
 לדעת ולהזכיר מה ששמע מפי ספרים ומפי סופרים, החתן גדול שאין
 כמו יהו בכל עברים, חכמה ודעת הכל בכלל על פה כמשני מסורים, גמ"ת
 אלף ותודים הגיד על-פה לתלמידיו היקיים, תשומת ופוסקים אוחזים
 אין נם אחת אשר לא ידע שרשם ועקרם" ויארב לעשויות כוניות בתורת ה'
 על דרכו וגמתר וידרוש נם רבי הלה בהלמוד בזרק הסוד, כאשר תמצא
 רבות כאלה נפטרו מלאה עמוקות על התורה ראה (פר' טקע נ"ג ע"ב) על
 דין ומחדרין בנות חנוכה, (ויגש נ"ט ע"ט) ענן וביתו הקוזש בסידוך
 רמשנה, ובגיא ורב אלשי בסידוך התלמוד, ניחוי טמך ע"ז במשגה אימתי
 קורין את שמע בערבין, (שםות ס"ב ע"ט במת' ביך המגיה את הבד ברא'),
 (תאייע י"ב ע"ט) במשנת איזהו דורך יאה שיבור לו זאים, ושם (ר' ג' ע"ט)

מהודשה שורש בבהב"; הישנה בשתנה אף עני שבישראל לא יפתח לומד' כוסות : (אחיי מות יז ע"ר) נ"כ מדרשה אחת שורש בבה במת' ניטין א"ר לוי שטונה פרשיות נאטו בו ביום שהיקם המשכן , (שלח מ"ז ע"ב) במשנת ר' גמליאל אמר נ' ארצות לחה , (קרוח נ"ח ע"א) על בריתא ח"ר בשצרו בית חשמונאי זה על זה , (בלק ע"ג ע"א) על הסימן של בדיקת הריאה , (פר' פנחים ע"ט ע"ב) בימא ברכת כ"ג מצד' , חזון הבנסת גוטל ס"ת , (מסעי ס"א ע"א) במשנת ארבעה אבות נזקן השור והברור . (תבוא צ"ב ע"ב) בסופה נ' מני אבני הקימן . ובר"ת וניטריאות כטו בן היה כחו נחל וירדו רמה , ונס בהם מלא סגיאו טפה לטה , ועד"ו פ"י (ויצא כ"ז ע"א) את דמלות חיקוי תשבוי יתיצ' קושיות ו abusiveות (פ"י) זה נמצא בראשונה בשל"ה . אבל לא אדע אם היה לנדר עינויו וכיווץ בוה מלה תיזבחה " ולא בפרט אהלו כבר ישב ודורש ברובים כאלה . ויכוח לו כוון עלי דות . אך נס בדורשו בטקנות לפני המון אדם רב , ובתוכם אלה אשר לא דעו בין ימים לשטאלם ובהמה רבה , הטיף לקטו , ועפ"י גרוב חלק לדם בנתרות , ווידיעם דברים שלא העלים מהם כי הם עומדים ברומו של עולם (ראה פ' חזירע (י"ג ע"ב) : דרوش על טח אשר דרשתי פ"ט שפט"ג בביה הישינה סה קראקה" , וס' אחרי מות (י"ז ע"ג) דבשה אחר השရיפה) , כי מעיקר משטרתו נס זאת היהה , לדוחש בעקבים בשבתיות ומועדים כאשר הוועץ אותו בנו שטה : נתן היה לו לשון ליטודים לדרוש בשכחות ומועדים דברי אמת וצדק זכי' עתק התודים אוחיות וטעמים ונקיים" , ואף כי עתה בימיינו נמעט מזורים המתה דרושים וסידושים כאלה , לא יסלא זאת בעינך הקירא , בירעך שדרך זה היה לכבוד ולהטארת בימים ההם , ודרכ' הקודש יקרא לו , וכמעט רוב גדולי הארץ פולין ואשכנז , בילדיו הסידות השטיקו בדורשים וסידושים כאלה . בלו ימים . לזואת נס שם הגןון מהו' נתן יצא למחקים ושםעו היה מסואר בכל קצות הארץ , וכל זה בצדק ואיפת שופט , כי אם אטנם שנה ביותר באהבת חכמת הקבלה בכל נפשו ומאורו , גנה גם ספרי חקירות ורשות לא דגיהם ידו , ונס במו הגה באוות נפש (ראה קרייה נאמנה עמוד ס"א) ,

האכידת נם בטפירו לאוות כי יקרו בעינו ; ראה (ספר) וידא ט' צ' (בנברור) בעניין ידיעה ובחירה, ובספר שמות (עמ' ע"ב) הזכיר ט' קראשך למתורה הנכבדים וט' ר' שם טוב לספר זה זבר (מנ"ע ואחתנן אופן רכ"ז), את ט' האבן עוזרא (ס' תבואה צ"ב ע"ב), וכן כתוב עליון שם : ידיאו רב לד בכל התורה בנוסתר בנהלה בתכונה זונפלוטסיא", ועוד שם : ספרי וספרא חכמת הרקודע עד נמרא, נב וכיס פורה, היה לו יד לשם בכל חכמתה, ולעד אטוניים בנו יחשב, כי אם את טפישי המורה ידע, הלא נס המורה לא רחוק מטנו כאשר הובילו נס הוא (מנ"ע ואחתנן אופן קי"ז).
ובברכו זיה הלו נס חלמדי אשר יצקו מים על ידו נס המתה בדורשי — סוד ר"ת וגיטראיות בחרו, בראש תלמידיו אלה יציב בנו הנאן מה' שלמה (ראה אודותיו הלה) , נס רעו גרב מה' מאיר היה בראשונה ר' בווענרגאווא, ואח'כ נחקל לאב"ד בעיר אויסטרלייך (ראה מנ"ע פרשת שמיני בדורש לפסת כתוב : ותלמידי ר'ט ר'וי מוענרגאווא כנסע לאוסטרלייך דרשו) , דרושיו היו כדרך דרושי טרו ואלופו כאשר הביאם בטפירו (מנ"ע קדושים כ' ע"א, שם ע"ג, בהעלוחן ט"ד ע"א).

בבר גלית און הקורא שלא רק בכמו אלה בלבד היה בנו גדור לעשות מטעמים לאוהבי רמזים ולתם מתרים לחכם יגעם ; ונם בלאי ישיב אל לבו, כי אם הוקם על העיר ואם בישראל לחפש ישיבה לפניהם תלמידים טקשייבים ולזרבייך ז' תורה ברבים, בלי תפונה לא שנו בכחלה באיש התונם הליה, ובmeth גם בספליל וסבירא ישרה, לעקו הרים בסערה, לרדת בטעמי ים הגלמוד ולהעלות טניינט יקרים מתחתיו, נס באלהן ט' שנים היה כrhoתו רוח כביר אצטי' פיו ; ונם ידעו שהיבור נס שאלות ותשוכות באיסור והותר ודיני מטונות להשב לכל שואל בעצתו, נס על זה העיד בנו : נתן אלהים בלבו לחבר שווי מדבר וונחת צופים עדבות הוציא לאור נחלים ולהבות, בנה תרבות שלשה המת מיטבי הלכות נחצבות, בהם הראה חריתה ובקיומו ועומק שכלו הרחבות, כל התורה בהם טורכבות וכו' עם ראשיש ישיבות ירב ריבות, בדיני נ' בבות ההלכות נדות אבות, ואיטור הערבות דיני שבת וערבות ענייני ניטין קידושין וכחובות", ורך אהת נשארה לפנינו להיות למופת מרדך לימודו, הוא השובתו הנדרסה בשווי פני יהושע (חקנת עגונת ט' ט'ט), חזקה רצף חרייפות ובקיימות כאחד הנගדים אשר באין לא. נעל נזה מהם.

ופעם ראיינו שואל אחד שכחוב שאלתו בעניין עונגה לתגאנען מהו? יואל בעל ב'יח, הדיע כראש שאלתו. שום מטי הגאון טהירן יבקש תורה (ראה בשוח'ת ב'יח החדשות ס' סיד) כתב השואל: אלכה לי אל המאוות וכו' טרנא ורבנא מהו? יואל נר'ו והמחובר לטהור טהור מהו? נתן, והבונה מבוארות שהיתה על הגאון בעל מג'ע, אשר כהן פאר הרץ בקרואה בעת אשר דג' בעל ב'יח היה אב'יד ורב בתוכה, כאשר נראה שמה נס מתק' השאלה, ושם בשוח'ת ב'יח (החדשות ס' ני') נמצא תשובה לא נורע טמי, שלוחה גם הוא אל גדול אחד אשר בשם נתן יבונה, ולפי דעתה בגה נ'כ אל'יו. נס כספרו מנ'ע על החורה, פאר שנים שלשה נרנ'ים בטפטול קצר וסבירא ישורה (ראה שם ס' חי', אמר, בהעלוחך, שלח, יצא). נס הוא נתחטם בהפטון של צדיקים, והספיד בהלהה אוח' הגאון בעל השליה (מנ'ע ס' ו/or), את דודו בג'יט יצחק בן הנ' מהרין שפדי' מהורדנא שנפטר בשנת שט'ג בלובלין (שם ס' חי' ישורה) ונס את הרב מהו? אליעזר הוקן אחיו של רבינו הרט'א (שם ס' דברים).

אף הוא זכה לשחי' שלחנות תורה וגדרליה במקומות אחד, כי היה עשיר גדול, ובעו'רו התהלך בישרו, כי על נדיבותם קם לעשות צדקה בכל עת, יד עני ואביון החזק ופור נתן לאביונים, נס את מקדש ה' עמר בתפאהה, בפרוחת מסך וטם של כסף עם ס'ית מהודרות, כאשר יספר לנו מטהנו: נתן לו אלהים עושר ונכסים ורב פנינים, והשליטו לאכול מדם מעדרנים, נתן סור לאביונים, לחתנו נתן טימי נאמנים, נתן ליקט כי' ואין אוונים, מיהב יהיב משקל לא שקל ורודף שלטונים, נתן באוצרת בית ה' זהב ואדריכנ'ים, זאת התורה אשר שם לפניו ולבניהם עם פרוכת מסך וטם של כסף מעילים וסדרנים משוכנות במרגליות וטבות אבניים, אין כסף נחשב אצלם, ככימי שלטה". ולרוב עשו לא ללח שלומיטים מקוטת העדה כאשר לקחו אלה אשר היו לפניו נס אהדריו יהיה לו רבינו הרט'א למתות ביה, וזאת ירצה לנו בנו אמרו: טידב יהיב משקל לא שקל, ורודף שלטונים".

עיר מלדותו לא נודעת לנו, כי לא הוכירה בשום מקום, אך בשנת שע'ז בהיותו בן שנים ושלשים שנה, נחטר בעטרה הראש ישיבה בקרואה על מקום הנ'ם משה מדכי מרגלייה, אשר נס הוא מזכירנו

בכפריו (מג"ע וישלח : וו"ט מתלוות טרישי) ; חועדתו ומשדרתו היו , לחפש ישיבה ולזרבץ תורה ברבים , נס לדוש טדי שכח בשבטו בוגי קהיל ועדת , ולגורות צמאן עם ה' הבמהיס לחודתו ולדשתחו , ולא באשר חשבו רכיבים , שהוא גם רב אב"ד בקרואה , ונגד תנזה זאת יזרען אחדים מגדולי תלמידיו , וכבראשם בנו הג"ט שלמה בקדמתו שכתב : מאור הנוליה ריש מתיבתא וורייש כליה , ועוד להלהו : היה לו לשון ליטודים לדוש בשבותה ובטעדים" , וחלמידו הרב בעל זרע ברך כתוב עליו בהקדמתו לספר זה : ועוד הביאני הטלך חדיו תורה , ט"ז האשל הגדול מופת הדור איש אלחים , המכובל מהגרין בעל מגלה עטוקה ט"ב אשר הווע מדרשו סה קהלהינו יצ"ו טדי שכח בשבטו חנה טפי יצא דרש רשות בתקלות פום טפלל רברבן" ; וכל על והגאון בעל חוט יו"ט כתוב שמה : והיה (חוב ר' צבי) חנן המליך אדוננו גאננו מאור הנוליה אב"ר דקהלהינו יצ"ו ט"ז מהו יו"ט ליפמן סג"ל . וכן השואל את הנאון בעל הב"ח (שווית ב"ח התשנות ס"י ס"ד המבאה למעלת) כתוב על הג"ט ר"ג : וזה חבר לטהוד מהו נתן" , כי האב"ד היה תנאים يولא , והוא היה רך ר' וזרע ברבים ולא יותר .

על צדקתו ויראותו הקודמת לאכמתו ופרישתו הרבה , למותר יהזה להעיר אוזן קורא משכיל ולרגבותם דברים , כי מי לא דעת בכל אלה ? אךاعتיק סה רק קצotta דברי בנו בהקדמתו : נתן זמירות בלילה קינה זיללה . על חורבן אריאל ועיר המהוללה , אשר הייתה לשירות אש גלטהה שכילה , בכיה ויחנן לד' , נתן בקלו ושדר . בשידים , בניגן שטנגנים שרפי עילאה בשלש משטרות הלילה" .

טבנוי ובני משפטתו , מלבד אכיו זקנו הנאון בעל מבוא השערדים שכבר זכרנו , יש להזכיר בנו בנוו הג"ט שלמה , אשר היה חנן תראש דרי"ר טיבש מעיר ווילנא , וווא הינוקא חנטלא , שזכרונו אכיז במלחה עטוקות (פרק בא) , שדרש ודרשה גטלהה בחכמת הקבלה , בזדבת אופנים , לרnell המנהג או , בהיותו כבן שבע שנה , ואלה דברי אביז שמה : דרשה זו דרש בני חזיק השם יגדלו לתורה ולטיט שלמה שיז"י , בחצר קאסואו שנות שפ"ג כשהיינו שם מפניהם אף ר' דבר בנו , וזה היה כבן שבע שנים י"ר שיגדל וחזק בחירות ה' כל זרים ויבלה שגוחין בעניטים , ועל דבר זה יש לדמיה הפלא וטלא לא יאטן כי יטפר

ולא ידעת את הגאון בעל מג"ע לאיש אמונה אשר לא יכול באמונתו, ומה גם במלחאה רעביה לגולוי. וראי כמעט לעשותו למוטת השמיין בתבל. כי גם לאיש נרול בשנים היז תהיה דרשה כואת לבבך ולהפאהת, לא בלבד בעיני המתימרים בכבוד חכמת הקבלה. אך גם לאיש המתבונן ברוב הדיעות הגמלים בהוכה. וראי להעתיק מה פה דבריו לדרכו המודברת: ברשות אל רם וצשא מלך מלכי המלכים, וברשות התורה הקדושה נתונה באראלים ומלאכים, וברשות חכמים ונבונים השונים ומשיבים דברים. ווים, לאשלה טעונה לשון לדrhoש בפרש באה אל פרעה בפסוק מיomi והחולכים. והגה תקות אביו לא עלתה בתהו כי עלה כזינק מארץ ציה ויגדל ויהי לצמות אדרת אשר חחת דליותיו, ידיעות רבות ורחבות קונו, ואל אשר בפי הדמן עליו שמה בעורנו נער קטן ונקי בabajo. לא תחן אמרן. כי ידעתו שנתקבל אחיך לאביך ורב בעיר סטאנוב (קריה נאמנה עמוד ס"ז) ייעש, וגנות על ספר אביו מג"ע ואתחנן אשר הוציא לאור, אם זו זב בראשו הוא הקדמתו המפוארה. ולדאכון לב כל ידועיו ונרווי. זיוו בדמי ימי ירד קבר, וכגנול לפניו בני עלה נפל בחוב הרשעים בני ברית חמיליניצקי יט"ש בשנות ת"ח ות"ט בעודנו צער ליטים בן שנים ושלשים שנה (כי נולד בשנת ש"ז) והש"ך בקינותיו על גינויו ההוא אוכדיו לברכה ואומד עלי: שארי הגאון הגדול מהו שלמה²⁴, גם בזיהו לו הנפטר בקראקא, ונזכר בפנקס הח"ק כזה: ונשות הצדיק מ' אברם נתן בן דבאנן מהו שלמה בן הגאון הגדול מהו נתן שפירא²⁵. אחיו צער טמו, דוא. בנו השני של בעל מג"ע, הוב מהו משה חתן השיר והטאפר. בהו ליר. ש"ז טוילנא, אשר כתב נם הוא הקדמתה קטנה למן"ע ואתחנן. ולמי הבתוב. בביבליואתיקה של דחכם ואלהך אצל העתקת מצבת בעל מג"ע. חיל: על. קבר הגאון מ' נתע אב"ר וו"ט בעל מוגלה עמוקות מטוושטש. ואגלו נגמר הגיט יצחק בניי. היה לו בן שלישי בשם יצחק הכלתי. נודע לנו. נראה. בסוף דספה בהעתקת המצוות) אבל עדותם בלהי נאמנה לנו, ובריז אלה, לפצי הגראה אליו, על יסודי שנגה בנויים. גם שנית' בנות היו לו, שם האחת מ' יוועל מהה על פניו בי"ז תמא שפ"ד נזכר בפנקס הח"ק, שם השנייה מ' ליפשא וגם היא מהה על פניו בכ"ג סיון שצ"א, ונזכרה גם דיא בפנקס הגאל: (דף ציה ע"ב ושני ימיםอาทיה (כ"ה סייח) מת נם

חתנו מהו' מנהם מעניאל במו' בנימין זיל (שם). וחתנו השני היה ג'ען שיעצה מהילדותים נכר הגאון סדרם מטהובה (ראה בקדמת רצאל מבי עה'ת). ולטעה מאבות משפטתו, אביו זקנו הגאון בעל השערם נבר זכרנו פעםיים, את דודו דוב מו' ישאכ' הצד (מצ' שמות ס' ש ע"ז) בדורסתה תיבת זיל, דודו השני דוב מו' יצחק בן הגאון בעל השערם אחיו אביו הוכדו (שם ס' ח' שורה) והעתיק ששה את רבי המפסיד מז' דספיד אותו, ובטרשת ויצא (ל'ג ע"ב) זכר את מותחן מדור'יש שלא נודע לנו.

וימת נס הוא בעצם יפי לדאבון נסח כל בית ישראל בשנת שצ'ג (י'ג א'ב) עד בטראות התימו את ספרו על ואחתגן, כי היה בדעתו לכתוב אלף אופנים, ואחריו כתבו רנ'ב מדם על דספיד בדיו, והוא עולשה הנה והנה, ווגה ה' אמר אליז' : רב לך ! על אל' חזיה" (בנו בקדמתה) בהזתו בשנת הארבעים ושמונה לשנות חייו, וכשה נדלה חתנה בין עדת ישרון בהעדתו, עד כי בעיד ותוקה מטקים מושבנו, בלוב קשור עליו הגאון טהו' אבודת שערענץיש מספיד מר ראה בקדמת הג'ט ולמן מרגלית למ'ע עה'ת) וכשה דבריו : אכווני כשהיאתי תיקון ראיוי זה כתוב. זו של אבא אריכא ריכא ונבר ריכא, הגאון המתוק מהו' אבודת שערענץיש סקיק לנוב עין ראתה ותעידה, ואחים עליה בדורותן, וכשה אמר בלבתו כיMRI שבת בשבתו דרש דבר בעתו, וככיו טלא לאמר שיעורים דאוריתא נפה'ת ורי'ה", ראה שמה דברים דמתאים עם דברי בנו בקדמתו ד'ה נתן ותורת ; ידי יכחו לבוכה והתלו עומדת לעד !

ועתה נכווה נא אל מספר ספריו ותניהם, בני בנו דג'ט שלמה בקדמתו הנודעה כתוב : חוכר תברים עושות דרביה ספרים וכו' לזרוון לדוד דורים, מןין יה' עולים במטפים, תלך לשבעה וט' לשמנה טסודים" ; ורטויל ספרו מג'ע עה'ת כתוב בקדמתו, והגיה אחורי ברכה ברכת ה' היא אוציו, במטפי חמיש עשר ספרי קורש עט' נמיה ונגלה וביאוים על מלכה תוספות, וכבר יצא מניטין שלו בספר אלפסי ובתיצה לטפ' בא קמא ועל הדז החזקה להרים ועל ספרי הטורים כאלו עיניהם לנאות. יכמ' בקדמתה הס' מנגלה עטוקות אשר נתנו עידיזם ויצדקן בנו הגאניטים וחתנו אבוי זקנו דג'ט שלמה מהילדותים נכר הגאון מדר'ס מטהובה וכו' הנדרט

בשנת שצ"ז על תפלית משה רבינו ברג'ב אופנים". והנה בהקדמת בניו לא נמצאו סאומה זברון חיבוריו על האלפסי ועל הרטב"ם ועל ספרי הטעורים, והקדמות חתנו לא נמצאו לטני כלל כי אין לטני הדוטס הקדמון רק דפוס מאוחר. וכן לא אדרע הטקוד לדבורי אלה. עכרי כן נודע לי כי נמצואו ארכ' 1234567 תיזליש מזרין שפירא על ב"י ר' טודיט יחר עם ביאורי יוזר למזר"ל מפראנ ועם ביאורי ר' טודיט למזרישיל בתוך ספרי רד"א (אופנהיים קווארט 255²⁵⁵). ארכ' 1234567 ויזידי החכם שז"הה העירני כי תיזליש על הרי"ף נדפסו באטשטרדים ת"ט, ונזכר ברשימת ר' משה ש"ש עמוד 204²⁵⁶, ונמצאו בב"י רוח"ט, עי' אופנהיות חיים עמוד 246 (ראה העורות והחנס דג"ל בסה"ט). וכמדומה לי כי זאת המת היזליש מזרין שפירא הגdotsים כמעט בכל הוצאות ספרי הרי"ף על הגלין:

עוד יש להזכיר כי בשפטיו לשניהם (אות פ' גוטר 100) נמצא: פירוש בבלת דמוון עם זטירות מטהו נתן שפירא עם פ"י מהרש"ל ד"ז שם"נ, ויש לדעתו שם' זה לא ממן ורק מקינו הנאון בעל מכוא השערים והוא עצמו מכידנו (מצע פ' קרוישיט) בזהיל: כתב אמר' בפי ברכת התזון שלו", עוד נמצא נאון אחד ומקביל בשם זה עצמו, מלבד שניים אלה הוקן וננדו, וזה שפער ורבה מומן בעל מג"ע, וחיבר פאר מצות שמורים, ועוד ספריט תדרה, וזה מת בדרכו ננטשו לאה"ק בארץ איטליה בעיר ריגיוו (ראה שם הנחלים ח"א). ובכללו נפגא עוד רביעי בשם זה, וזה ט' נתן שפירא ירושלמי מג"ט דוד מעבלא, וחיבר פ' טוב הארץ (סה"ר שמות המתרבים) וכן זאת תדע קורא נכבד! כי ככל מקום שהתמצא זכרון ספר למתרבי בשם זה, ולא נמצא מה בתספר ספרי רג' בעל מג"ע זכרו, אז יש לך לדעת שהוא לנתקן זיהו און או לאחד מדאותנים, וכמוות חלך לבטח דורך ולא תבשל.

א) **מנגדה עמקות**, רג'ב אופנים לסדר ואחתגן בקבלה רומיות תימשוויות על תפלית משה רבינו, נרטם פעם ראשונה בקרاكא שצ"ז, ואח"ב עד פעמים בסכנותות שונות.

ב) **מנגדה עמקות על בל הטוריה בדיק והקדס**, היה גשאך בב"י, ונדפס בהשותלות הנאון מטה' אמרים אלמן מרגליות, ובחזאות. מחותג הרבה טה' ירושאל פגיליש מלובוב, בלובוב חקג'ה.

ג) זודר עם כמה חידושים ותוספות עט הגות וחיקיות
מאותו נדפס כלובליין שפ"ג (שי' אות ז', ט' 12).

ד) מוחזר עם הוספות מטע נדפס בקראקה שפ"ח (שם
אות ט' גומר 137).

ה) סליחות על הקדוש מהר אנשיל הנוגה בקראקה על ק"ה
(ונמצא אל מלא רחמים מיוחד לעליו באחד תיקוני הבה"כ דפה) בלוות
אוזה העורות קובלות בקראקה שצ"א, והוכיוו בספרו (מנ"ע ואחנן
אופן ק"א).

ו) חידושים על הרי"ף נדפסו לראשונה באמשטרדם ת"ט.
אהיב בכל הוצאות ספרי הרי"ף.

ששה אלה יראו לאור הדפוס; ואלה הבאים עדינה לא נדפסו,
גם לא נודע לי מלבד אחד, אם ישנים עוד במציאות באחד בתים עקד
דספרים, או כבר נאבדו מ厚ק הקהיל:

ז) אלף אופנים על אלף זעירא של ויקרא, הוכיוו במנ"ע
(ואחנן אופן ר"ז) והרב בעל סדר הדורות כפי אשר זכר בספרו ראה
אותו בכ"ז.

ח) תורת נתן, נ"ב על החורה, והוא ספר גדול בכמות על
חכמת הקבלה, האבירו במנ"ע (ואחנן אופן ר"ז). נס במנ"ע עה'ית
פעמים רבות. וספר זה חיבור ליטני הנראה לפני ספר מנ"ע, ולכן יקראת
עפ"י הרוב חיבורא קדמאתה (ראה טנ"ע שלח נ"א ע"ד, ממות מסע' ט'
ע"א) ולפעמים יזכירנו בלשון: ספרים הראשונים (קד"ה נ"ג ע"ב),
ולפעמים בחב בביואר: ע"י בחיבורא קדמאת פרשת נשא בס' חז"ת נחן"
(כלק ע"ג ע"ד). ויתכן שהתיבור זה היה נחلك לתלמידים אוthers כמי אשר
כתב (חיקת ס' ע"ד): הארכתי בזה בפרשנה בהעלותך ספר שני תורה נחן,
ולזה נתכוין בפרשנות האזינו (ציה ע"ד): הארכתי בספר הראשון השגי
והשלישי".

ט) דרוש יקר ונכבד רק בלא שטויות תש"ך ציזוטי במאשיה
עליה על עי ניראים (הקדמתו בנו למג"ע ואחנן).

י) ספר על הקבלה בכלל איזון וחיקר וחיקן מאטניות בו,
ספדיים נכוונים וישראלים קלילים וטוריים, וסדר קבלה שטע. האציגו
מן האגנוזים במקומה מודה שעוזיס" (לשון בנו שם).

יא) חידושים על הבית יופת מס' טורים (באחד ספיי דד"א).
יב) שאלות ותשובות "מדASH ונותן צופים עיריות" "בهم
 הראה תריפתו ובקאו ועוטק שכלו", כדי שלשה בכוח ההלכות נדות
 הבות ואיסוד הערובות דיני שבת וערובות עניין קידושין וכתחויות, ובתוכם
 כללו השובות אחזה אשר בבחורותיו היו שתהות דובבות, מניה קרבנות,
 עם החברים אשר לקלו הי' פקשבות" (לשון בנו בהקדמתו).

הן אלה קצות דרכי ספריו והיבוריון גנדיים לי, ומיתרים בל ארץ,
 כי לא הזכיר אותם דמהבר בשום מקום בספריו הגנדים, ונש בנו זה שחשב
 אותם במספר כולם באומרו: מניין יה' עוליים", אשר אחדיו כתוב גם הצל"ל
 מנ"ע עה"ת שהזכיר ט"ז ספרים, הנה לא זכר אותם בשמותם בפרטות
 בהקדמתו, ואבק הקורא הסליה, אם אין לאידי להביאך גם אל חורי
 יתר ספריו, והיבוריון בנט"ת והלכות, כי את אשר ישימו התקורים בפי
 אותו אשם לו לדבר.

יב). מודה יואל יפה (סירקיש).

אתרי מות הגט משולם פייבש בשנת שצ"ח, נקרא הנאון מוץ'
 יואל סירקיש ממוחקים, אשר היה מגדולי תלמידיו, כאשר יראה הלהה,
 לשבת על כסאו ולהשים בתר הרבנות על ראשו, מהונדתו וקורות הי' ז
 נודעים לנו דבריהם הבאים.

הנאן מהו? יואל יפה והוא שם משפחתו האתני, אשר עד דגה
 לא נודע מהו בכלל, והשם שירקיש הוא רק כינוי על שםatto נולד לאבץ
 הרב מהו" שטואל יפה, בראשית דמאה הריבעית לאלף הששי, בארץ
 פולין, ולפי הנראה בעיר לובלין (ראיה הלאה). מכל הקורות אשר עבד
 עלייז בימי נעריו לא נודע לנו, רק זאת שאבותיו לא חסכו בצל הכסף, רק
 בצל החכמתה, ולכן היה לומד בנערותיו מתק רחיק ועוני" (ראיה בהקדמת
 בנו לב"ה או"ח). ובכל זאת דאיתו שאביו קנה לו פעם במוועדר אחרון של
 חג דפסח, את קריית הדפטורה בהכח"ג של הנאון מהרש"ל, בדמים
 יקרים, בהיותו עוד עול ימים, אשר העיר בעצמו (שוו"ת ב"ח סי' קג"ח
 וראיה הלאה), ואולי בעת ההיא לא נהפק עד הגלגול על אביו, וזה עד